

CZU: 005.52:338.2:378

ANALIZA ECONOMICO-FINANCIARĂ ÎN EDUCAȚIA ECONOMICĂ ȘI ANTREPRENORIALĂ

*Conf. univ. dr. Mihaela BÎRSAN,
Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava,
mihaelab@seap.usv.ro*

Educația economică presupune o serie de cunoștințe economice care ajută indivizii să acționeze eficient în calitate de consumatori, producători, investitori, angajați și chiar simpli cetățeni, dezvoltând capacitatea acestora de a adopta decizii și, implicit, sporește eficiența regulilor și normelor care reglementează consumul. Educația economică are rolul de a pregăti indivizii pentru a se integra în sistemul economic contemporan, dar și pentru a participa la progresul sau redefinirea lui.

Specialiștii în management afirmă că procesele de conducere nu se pot baza pe rutină și intuiție, ci pe o analiză științifică. Astfel, pe baza informațiilor rezultate din analiză, managementul orientează eforturile pentru efecte/rezultate maxime.

Cuvinte-cheie: cunoaștere științifică, analiză, analiză economică, educație economică și financiară, antreprenoriat.

JEL: A290, M00.

1. Introducere: Analiza în contextul cunoașterii științifice. Ființei umane îi este proprie dorința de a cunoaște, iar, pentru omul de știință, cunoașterea este o condiție sine qua non.

Oamenii au căutat, dintotdeauna, să înțeleagă universul fizic, psihic, social, spiritual în care trăiesc, într-o cercetare pentru unii superficială, pentru alții chiar sensul vieții lor, căutând certitudinile sau, cel puțin, apropierea de adevăr [1, p.21]. În funcție de epoca în care au trăit, acești oameni s-au numit filozofi sau oameni de știință, iar una din metodele de cercetare, de aflare a adevărului, a fost (și este) **analiza complexă a lucrurilor**.

Știința însăși a fost definită ca tip de *cunoaștere* axată pe *analiza* faptelor [2].

Din punct de vedere semantic, „a analiza” are semnificația de *a cerceta, a examina, a investiga, a studia, a urmări, a considera, a explica, a interpreta, a tâlcui, a descifra*, ultimele patru verbe desemnând rezultatul analizei, exprimat într-un produs evaluabil [3].

Pe baza corelării și ordonării, a comparării și evaluării datelor observate sau experimentale, interpretarea lor marchează trecerea de la „a ști” la „a cunoaște”, în tentativa de a afla o explicație, o semnificație a lor, pregătind răspunsul la întrebările de „ce?” și „cum?” se produce faptul constat.

Trecerea în revistă a literaturii de specialitate relevă faptul că diverse definiții (DEX, Wikipedia)

CZU: 005.52:338.2:378

ECONOMIC AND FINANCIAL ANALYSIS IN ECONOMIC AND ENTREPRENEURIAL EDUCATION

*Assoc.Prof. PhD Mihaela BIRSAN,
“Ștefan cel Mare” University from Suceava,
mihaelab@seap.usv.ro*

Economic education involves a series of economic information which helps individuals to act efficiently as consumers, producers, investors, employees and even common citizens, increasing their capacity to rationalize decisions and, implicitly, enhances the effectiveness of the rules and regulations that govern consumption.

Specialists in management state that leadership processes cannot rely on routine and intuition but on scientific analysis. Thus, based on the information gathered from the analyses, the management guides the efforts for maximum effects/results.

Key words: scientific knowledge, analysis, economic analysis, economic and financial education, entrepreneurship

JEL: A290, M00.

1. Introduction: Analysis in the scientific knowledge context. The thirst for knowledge is typical for the human being and, for the scientist, knowledge is a sine qua non condition.

People have always tried to understand the physical, psychological, social and spiritual Universe in which they live, through research that has been superficial for some and the meaning of life for others, seeking certainties or, at least to be as close to the truth as possible [1, p.21]. Depending on the era of their lifetime, these people were named philosophers or scientists and, one of the research methods, the method of finding the truth, was (and continues to be) **the complex analysis of things**.

Science itself has been defined as a type of *knowledge* based on the *analysis* of facts [2].

Regarding the semantics of the verb *to analyse* if one tries to compose the semantic field of the procedure called analysis starting from the verb, it is observed that the equivalent verbs are *research, examine, investigate, study, pursue, consider, explain, interpret, understand, decipher*, the last four verbs indicating the result of analysis, expressed through a product that may be evaluated [3].

Based on correlation and ordering, on the comparison and evaluation of the data that has been observed or experimental, the interpretation marks the passing from “*to find out*” to “*to know*”, in the attempt to find an explanation, a meaning, preparing the answer for the questions “*why?*”, and “*how?*”, the respective fact produces.

The literature review reveals that different definitions (DEX, Wikipedia) show the same thing about analysis: scientific method of research/ knowledge.

arată despre analiză același lucru: metodă științifică de cercetare/cunoaștere.

După **Le Petit Larousse**, termenul de analiză provine din limba greacă, unde „*analysis*” are înțelesul de descompunere a întregului, „studiu elaborat în vederea diferențierii elementelor care compun întregul, a determinării sau explicării raporturilor dintre acestea sau cu întregul” [4].

Inițiatorul metodei a fost **René Descartes** (1596-1650), căruia i-a fost revelată în 1619 și a fost prezentată în Discurs asupra metodei – *de a călăuzi bine rațiunea și de a căuta adevărul în științe*, publicată în 1637.

Descartes a formulat principiul metodologic fundamental al cercetării științifice – principiul îndoielii potrivit căruia, trebuie promovată îndoiala metodică, radicală, până când întâlnești ceva de care să-ți fie absolut imposibil să te îndoiești, în acest fel, știința reușind să depășească opinia aproximativă și să se ridice la claritatea evidenței [5, p.54].

Astfel, de la îndoiala clar exprimată în expresia sa celebră „*dubito ergo cogito*”, Descartes ajunge la modelul de adevăr cert „*cogito ergo sum*”. Conform acestui principiu, nicio cunoaștere științifică nu trebuie considerată un adevăr indiscutabil; tot ceea ce se cunoaște, de la faptele empirice până la concepte, principii, teorii și legi economice trebuie supus în permanență unei analize critice constructive.

Gândirea și metoda carteziană stau la baza întregii gândiri moderne care, având drept scop găsirea adevărului, va utiliza ca metodă pentru atingerea acestuia metoda analizei. Patru sunt regulile/preceptele sale, dintre care, cele care face obiectul temei analizate au următorul enunț:

- „de a împărți fiecare dintre dificultățile/problemele pe care le-aș examina în atâtea părți câte ar fi posibile și necesare spre a le dezlega mai bine: **regula analizei**;
- să-mi călăuzesc gândurile în ordine, începând cu lucrurile cele mai simple și mai ușor de cunoscut, ca să urc încet-încet, treptat, până la cunoașterea celor mai complexe, presupunând ordine chiar între cele care nu se preced, în mod firesc, unele pe altele: **regula sintezei**” [6, p.8].

Așadar, analiza este o descompunere a realității observate, funcționând prin fragmentarea componentelor pentru a înțelege o dimensiune a realității. Sinteza, dimpotrivă, este o recompunere, pentru o vedere de ansamblu.

Demersul de față evidențiază faptul că, prin prisma analizei, cunoașterea științifică, pune în același plan două componente distincte: subiectul (observatorul, analistul) și obiectul (entitatea observată, concretă sau abstractă). Analiza pleacă de la subiect care construiește, decupează realitatea pe care vrea să o observe, pentru a o explica (răspunzând la întrebarea „de ce?”) sau a o înțelege (întrebarea „cum?”).

Prin urmare, analiza este instrument fără de care cunoașterea, în general, nu se poate realiza, iar în

According to **Le Petit Larousse**, the term *analysis* comes from the Greek language where “*analysis*” has the meaning of decomposition of a whole, “elaborate study regarding the difference of the elements that compose the whole, of determining and explaining the relationship between them and the whole” [4].

The initiator of the method was **René Descartes** (1596-1650), who had it revealed to him in 1619 and was presented in Discourse on the method – *to guide ration and to search for the truth in science*, published in 1637.

Descartes formulated the fundamental methodological principle of scientific research – the doubt principle according to which methodical, radical doubt must be promoted until you find something that is absolutely impossible to doubt, thus science succeeding in surpassing the approximate opinion and being able to state clear evidence [5, p.54].

This, starting with the clearly expressed doubt in his famous saying “*dubito ergo cogito*”, Descartes reaches his model of certain truth “*cogito ergo sum*”. According to this principle, no scientific knowledge should be considered undisputable truth; all that is known, from empirical facts to concepts, principals, theories and economic laws should always be subject to critical constructive analysis.

The Cartesian way of thought and method are placed at the base of the entire modern thinking which, having the finding of the truth as goal will utilize the analysis method as a mean of achieving this. There are four rules / precepts, of which the subject theme analysed, are defined as:

- “to divide each difficulty/problem I would examine in as many parts possible and necessary in order to better untie them: the **rule of analysis**;
- to guide my thoughts in order, starting with the most simple and easily understandable, in order to try, at a slow pace, gradually until the understanding of the most complex, involving order even between the ones that do not come after one another naturally: the **rule of synthesis**” [6, p.8].

Therefore, analysis is, a decomposition of the observable reality, functioning through the fragmentation of components in order to understand a dimension of reality. Synthesis is, on the other hand a re-composition, through a general point of view.

The present study shows that scientific knowledge through the analysis puts together two distinct components: the subject (the one who observes, the analyst) and the object (the observed entity, certain or abstract). Analysis starts from the subject who builds, cuts the reality he wishes to observe in order to explain (answering the question „why?”) or to understand (answering the question „how?”).

Therefore, analysis is the tool in the absence of which knowledge in general cannot be achieved and in economic professions, mastering techniques and analysis methods is a mandatory competence that the

economie, în profesiile economice, stăpânirea tehnicilor și metodelor de analiză constituie o competență obligatorie pe care sistemul de educație este chemat să o pună la îndemâna profesioniștilor.

2. **Analiza în științele economice.** Din punct de vedere științific Analiza este o metodă de cunoaștere și, prin extrapolare la științele economice, analiza este cea mai importantă metodă în acest domeniu.

Explicarea științifică a fenomenului economic se realizează cu un ansamblu foarte complex, variat de metode, mijloace, tehnici și instrumente între care analiza este indispensabilă.

În cartea Metodologia cercetării științifice economice, se face precizarea că „în baza **analizei**, fenomenul cercetat se descompune în părțile sale componente, se fac observații și experiențe din care – **prin inducție** – se trag concluzii generale; adică se merge de la fenomenul economic la cauzele care îl determină, de la cauze mai particulare la cauze mai generale, până când se finalizează argumentația printr-o maximă generalizare”[5, p.134].

Profesorul Nicolae N. Constantinescu își definește concepția și contribuția la perfecționarea metodologiei de cercetare științifică economică, propunând economiștilor **metoda integrală de cercetare a vieții economice**, care, în viziunea sa, „înglobează tot ce s-a obținut pozitiv până astăzi, evitând unilateralitatea și superficialitatea”[5, p.34-35].

În viziunea sa, **economistul** trebuie să aibă în vedere în activitatea sa următoarele aspecte:

- *cunoașterea profundă, continuă a mecanismelor care stau la baza tuturor proceselor și fenomenelor economice.* Metoda integrală de cercetare a vieții economice presupune descompunerea întregului în părțile componente, adică **analiza** și împletirea strânsă a acestora cu **sinteza**, pentru că numai astfel se poate verifica măsura în care întregul se poate reconstitui, pe baza analizei detaliate, a tuturor părților procesului sau fenomenului economic studiat;
- *nevoia împletirii organice a analizei cantitative cu analiza calitativă.* În consecință, subliniază profesorul N. N. Constantinescu, „alături de metodele de cercetare calitativă și cu respectarea lor, metodele cantitative, statistice și matematice fac parte organic din sistemul metodologic al științei economice”.

Metodele cantitative vizează măsurarea fenomenului studiat. Măsurile pot fi ordinale, de genul „mai mare decât”, „mai mic decât”, sau numerice, care utilizează calcule. Cea mai mare parte a științelor sociale utilizează măsuri: indici, rate, medii, în general, instrumente statistice, date cifrate.

- *utilizarea de procedee statistice și matematice, care trebuie să servească, în mod eficace, atât la cercetarea cantitativă, cât și la studierea conexiunilor decurgând din calitatea fenomenului (procesului), din unitatea calitativă și cantitativă a acestuia;*

education system is called to make it available to professionals.

2. **Analysis in economic sciences.** From a scientific point of view, Analysis is a knowledge method and through extrapolation to economic science, analysis is the most important method in this field.

The scientific way of explaining the economic phenomena is done with a very complex assembly, a variety of methods, techniques and instruments from which analysis is irreplaceable.

In the book The Methodology of economic scientific research it is stated that “based on **analysis**, the studied phenomena is decomposed in its component parts, observations are made and experiences from which – **through induction** – general conclusions are drawn; in other words one proceeds from the economic phenomena to the causes that it is determined by, from particular causes to more general ones, until the argumentation is finalized with a maximum generalization” [5, p.134].

The professor Nicolae N. Constantinescu defines his conception and contribution to the perfecting of the scientific economic research methodology, suggesting the **method of integral research of economic life to the economists**, which from his point of view “enlists every positive thing that has been obtained until today, avoiding the one sided characteristics and superficiality” [5, p.34-35].

From his point of view, the **economist** has to keep in mind the following aspects during his activity:

- *the profound, continuous knowledge of the mechanisms that are essential to all economic processes and phenomena.* The integral method of research of the economic life consists of the decomposition of a whole in its composing parts, meaning **the analysis** and the close correlation of it with **the synthesis**; because only this way one can assert at what extent the whole as an entity may be reconstructed based on detailed analysis of all parts of the economic process or phenomena that is studied.
- *the need of organic weaving of analyses based on quantity with analyses based on quality.* In consequence, professor N.N. Constantinescu emphasizes, “together with the qualitative research method, the quantitative, statistical and mathematical methods, compose the entire methodological system of economic science”.

The quantitative methods aim to measure the studied phenomena. The measurements can be ordinal, for example “bigger than”, “less than”, or numerical, which utilize calculations. The biggest part of social studies uses measurements: indicators, rates, averages, statistical instruments in general, digitized data.

- *the utilization of scientific and mathematic procedures that must effectively aid not only the quantitative research but also the study of the connections that occur from the quality of the phenomena (process), from the entire unit based on quality and quantity.*

- *modelarea economico-matematică*, ce permite surprinderea, într-un sistem teoretic sub formă de ecuații, inecuații, funcții etc., doar a elementelor și relațiilor esențiale. Astfel realizat, modelul economico-matematic constituie o simplificare logică a obiectului cunoașterii, dar care trebuie să exprime cu fidelitate condiționarea cauzală a stării acestuia și a specificului său.

3. **Educația economică.** Gândirea economică este caracterizată drept o gândire de nivel superior (gândire critică), care presupune: cunoaștere, înțelegere, **analiză**, sinteză, evaluare, aplicare.

În discursul rostit cu ocazia decernării Premiului Nobel pentru Economie, Gary Becker afirma că Economia este mai mult decât o știință; ea a devenit un mod de a înțelege lumea în care trăim [7, p.1]. Din acest considerent, nevoia de educație economică și antreprenorială este resimțită la nivelul fiecărui individ, diferențiat, în funcție de patrimoniul său cultural și educațional, oferind acestuia posibilitatea să adopte decizii în cunoștință de cauză, investind în beneficiu personal, familial, comunitar, social.

În mod practic, se recunoaște, la nivelul Uniunii Europene, faptul că educația economică și antreprenorială este în măsură să dezvolte un mod de gândire specific, cunoștințe pentru a genera idei creative și abilități și inițiativă antreprenorială de a transforma aceste idei în acțiuni ce pot susține bunăstarea economică și socială [8]. În plus, acestea sunt abilitățile despre care angajatorii spun că sporesc capacitatea de angajare.

Educația economică este, în fapt, o pregătire indirectă pentru muncă și, în același timp, o continuă adaptare la muncă, învățământul economic fiind generator de modele de gândire economică, valorizare și acțiune posibil de a fi extrapolate.

Klaus von Dohnanyi, la Conferința Miniștrilor Educației din Statele membre ale U.E. și din Statele Phare (iunie, 1999, Budapesta), aprecia că: „într-o societate modernă, în care forțele pieței joacă un rol tot mai important în toate activitățile umane, este importantă cunoașterea lumii afacerilor pentru orice membru al ei și pentru toată perioada activă a vieții (lifelong learning)” [9, p.70].

Oferta educațională economică dobândește, astfel, caracter vocațional, urmărind să armonizeze așteptările comunității locale și regionale cu trebuințele și aspirațiile indivizilor, cu atât mai mult cu cât între economie, economist și învățământ economic există o relație de interdependență deosebit de importantă atât din punct de vedere teoretic, cât, mai ales, practic.

Pe piața educației, cererea de educație economică exprimă nevoia de cunoștințe și competențe care pot fi solicitate atât de indivizi, cât și de agenții din economie și societate în ansamblul său [10].

Principalele segmente de populație, care solicită programe de educație economică și/sau antreprenorială, sunt: populația școlară, populația ocupată predispusă la policalificare, recalificare, perfecționare; șomerii, pasi-

- *the economic-mathematic modelling*, which allows one to observe in a theoretical system, having the form of equations, functions, etc. only essential elements and relations. This kind of economic and mathematical model is a logical simplification of the object of knowledge, but which must express exactly the conditioning based on causes of its state and its type.

3. **Economic education.** Economic thinking is characterized as a superior level thinking (critical thinking) which involves: knowledge, understanding, **analysis**, synthesis, evaluation, application.

In his speech, with the occasion of receiving the Nobel Prize for Economics, Gary Becker says that Economics is more than a science; it has become a way of understanding the world we live in [7, p.1]. Because of this reason, the need of economic and entrepreneurial education is felt by each individual, being differentiated by his cultural and educational background, offering him the possibility to make decisions knowingly, investing for personal, familial, social benefit.

Practically, in the European Union, it is admitted that economic and entrepreneurial education is capable of developing a specific way of thinking and knowledge in order to generate creative ideas, abilities and entrepreneurial initiative to transform these ideas in actions that can sustain the economic and social wellbeing [8]. Furthermore, these abilities are the ones that, employers say, are responsible to enhance the capacity of getting employed.

Economic education is, in fact, an indirect preparation for work, and at the same time, a continuous adaptation to work, economic learning being a generator of models of economic thinking, capitalization and possible extrapolation action.

Klaus von Dohnanyi, at the Education Ministers from the E.U and Phare States Members Conference (June 1999, Budapest) appreciated that: “in a modern society, in which the market forces play an increasingly important role in all human activities, the business world knowledge is important for any of its members and for the entire active period of life altogether (lifelong learning)” [9, p.70].

The economic educational offer is granted, thus, a vocational character, seeking to harmonies the expectations of the local and regional community with the need and aspirations of the individual, moreover seeing how an interdependency relationship exists between the economy, the economist and economic learning which are important not only from a theoretical point of view but also, a practical one.

On the education market, the request for economic education, expresses the need of knowledge and components that can be solicited by individuals, economic agents and also society as a whole [10].

The main population segment that request programs of economic education and/or entrepreneurial are: the population that attends school, the population in need of

bili de reconversie profesională; tinerii absolvenți de învățământ liceal, agenții economici.

Din perspectiva educației economice prin învățământul universitar, una din competențele avute în vedere, de către sistemul de educație în domeniul economic, la perfecționarea profesionistului contabil (conform cu direcțiile stabilite prin Procesul Bologna) este, în viziunea AFER (Asociația Facultăților Economice din România), capacitatea de analiză și diagnosticare economică și financiară, explicitarea și interpretarea printr-o gândire interpretativă a conceptelor, proceselor, fenomenelor, stărilor, ideilor și tendințelor.

Astfel, în noua conjunctură economică, profesionalizarea trebuie să includă (pe lângă cunoștințele și competențele profesionale) și scheme de gândire/raționament, de interpretare, de creare de ipoteze, de anticipare, de decizie, obținute atât prin formarea profesională de bază, cât și prin sistemul de formare în decursul întregii vieți.

Situațiile financiare ale unei companii reprezintă cel mai important mijloc prin care informația contabilă este pusă la dispoziția factorilor decizionali. De aceea, companiile își publică situațiile financiare, într-un mod cât mai explicit, pentru a putea fi înțelese de către cititorul interesat.

În contextul programului de integrare a României în Uniunea Europeană, cadrul general de contabilitate și audit financiar își îmbunătățește continuu calitatea informației contabile prin aplicarea reglementărilor contabile conforme cu Directivele Uniunii Europene (Directiva a IV-a și a VII-a), se plasează un accent deosebit pe raționamentul profesional, pe care economistul, profesionistul contabil, va trebui să exerseze pentru a se asigura de respectarea principiilor pentru situația pe care o analizează.

Una din caracteristicile calitative ale situațiilor financiare și care dă sens utilității informației contabile este comparabilitatea. *Comparabilitatea* presupune posibilitatea de analiză pe baza informațiilor furnizate de situațiile financiare, în raport cu evoluția în timp a activității, precum și compararea cu situațiile financiare ale diverselor entități de același tip pentru a evalua corect poziția financiară, performanțele și modificările acestora [11, p. 14].

Corelat cu raționamentul profesional, trebuie să facem precizarea că obiectivele profesiei contabile stabilite prin Codul Etic Internațional, emis de organismul mondial al contabilității IFAC (Federația Internațională a Contabililor), îndeplinesc cele mai înalte standarde de profesionalism, ating cele mai înalte niveluri de performanță și răspund cerințelor interesului public. Pentru îndeplinirea acestor obiective, profesioniștii contabili trebuie să respecte principii fundamentale bazate pe: integritate, obiectivitate, independență, competență profesională și bunăvoință, confidențialitate, comportament profesional, norme tehnice și profesionale. În acest context, competența este considerată principiu conform căruia toate situațiile sunt tratate printr-un raționament profesional.

multiple qualifications, requalification, perfection; the unemployed, possible subjects for professional reconversion, the newly graduates of high school, companies.

From the perspective of economic education through university education one of the skills kept in mind by the educational system in the economic field regarding professional perfection of the accountant (according to the directives established by the Bologna Process) is, in the vision of the Association of Economic Universities from Romania, the ability to make economic and financial analysis and diagnosis, to explain and interpret through interpretative thought of concepts, processes, phenomena, states, ideas, tendencies.

Thus, in the new economic context professionalization means a radical redefine of the nature of the components that are situated at the base of effective teaching practices. Professionalization must also include (other than knowledge and professional skills) thinking/judgment, hypothesis creating, anticipating and decision making schemes, obtained through both professional and lifelong development processes.

The financial situations of a company are the best mean through which the accounting information is presented to decision making factors. This is why companies publish their financial statuses, in a very explicit manner, in order to be understood by the interested reader.

In the context of the integration of Romania in the European Union program, the general account and financial audit framework is constantly improving the quality of its information through the application of accounting regulations according to the European Union Directives (The Fourth and Seventh Directive), a particular emphasis is placed on the professional judgment, which the economist, the professional accountant will have to practice to ensure that the principles for the situation they are analyzing are respected.

One of the qualitative characteristics of the financial situations which adds meaning to the utility of the accounting information is the comparison ability. The comparison ability involves the analyses possibility based on information provided by financial situations depending on the timeline evolution of the activities and also the comparison with the financial situations of diverse entities of the same type in order to correctly evaluate the financial position, the performance and its modifications [11, pg. 14].

Together with the professional reasoning, we have to state that the accounting profession objectives, established through the International Ethic Code, emitted by the global accounting institution The International Federation of Accountants, meet the highest standards of professionalism, reach the highest levels of performance and answer to the requests of the general public. In order to achieve these goals, professional accountants must obey the fundamental principles based on: integrity, objectivity, independence, professional competence and

În acest sens, IFAC (International Federation of Accountants), prin Consiliul pentru educație (IAESB), elaborează standarde și îndrumări pentru educația și pregătirea contabililor profesioniști.

Standardele Internaționale de Educație, elaborate de IFAC, prevăd o gamă de cunoștințe profesionale, aptitudini profesionale, valori, etică și atitudini profesionale cerute și dezvoltă o atitudine de studiu pe toată durata vieții [12].

Standardul Internațional de Educație 2 prevede cunoștințele și competențele, care sunt necesare pentru a desfășura activitatea de contabil profesionist;

- Contabilitate, finanțe și cunoștințe conexe;
- Cunoștințe organizaționale și de afaceri;
- Cunoștințe și competențe în IT.

Toate aceste cunoștințe și competențe profesionale fac parte din setul de capacități pe care contabilii trebuie să le dobândească pentru a-și demonstra competența.

4. Locul analizei în educația economică. Dincolo de faptul că analiza economică constituie din start un instrument indispensabil în științele economice, inclusă în programele școlare sub această denumire, în continuare, vor fi prezentate disciplinele în care analiza se regăsește explicit formulată, ca fiind absolut necesară în formarea competențelor specifice.

În contabilitate. Analiza economică se dovedește, istoric vorbind, legată intrinsec de contabilitate și de reprezentarea patrimoniului prin bilanț. Creșterea sau scăderea averii, a elementelor sale, indiferent de epocă, nu se putea constata decât pe baza unei analize efectuată prin comparație și calcul.

Treapta a III-a a Metodei contabilității – *Calcul periodice de sinteză* – include analiza ca parte componentă a ei prin ceea ce specialiștii contabili numesc Analiza comparativă, precizând că „prin procesul de analiză comparativă, se urmărește sesizarea relațiilor structurale și relațiilor cauză-efect. După determinarea elementelor, factorilor și cauzelor fenomenului studiat și stabilirea corelațiilor dintre factori și fenomenul analizat ori a corelațiilor dintre diverși factori, procesul de analiză se continuă cu măsurarea influențelor diferitelor elemente și factori.

Rezultatul analizei se concretizează în concluziile și aprecierile asupra activității din sfera cercetată și elaborarea măsurilor care constituie conținutul deciziilor menite să asigure o folosire optimă a mijloacelor și resurselor și creșterea eficienței activității în viitor” [13, p.28].

Pe plan informațional, legătura dintre aceste două științe este asigurată de raportările financiare, obligatorii ale organizațiilor.

Activitatea desfășurată de o întreprindere, în decursul unei perioade de timp, se reflectă în situația financiară a acesteia. Starea financiară a unei întreprinderi, indiferent de sectorul de activitate, de dimensiunea sau structura capitalului, este o consecință a

goodwill, confidentialitate, profesional conduct, technical and professional norms. In this context the competence is considered the principal according to which all situations are treated with professional reasoning.

In this regard The International Federation of Accountants through the Board of Education elaborates the standards and guides for the education and training of professional accountants.

The International Education Standards elaborated by IFAC consist of a variety of professional knowledge, personal skills, values, ethics and professional attitudes requested and develop a lifelong learning attitude [12].

The International Education Standard 2 consists of knowledge and skills that are necessary to undergo professional accounting activities

- Accounting, finance and related knowledge
- Knowledge regarding administration and business
- Knowledge and skills in IT

All this knowledge and these professional skills are part of the set of capabilities which an accountant must prove to have in order to make competence felt.

4. Position of analysis on economic education.

Other than the fact that the analysis, economic analysis constituted from the begging and indispensable instrument in economic science, included in school curricula under this label, I will show in the following statements the disciplines in which analyses is found explicitly formulated as being absolutely necessary in the development of specific skills.

In accounting. Economic analysis was proved to be, historically speaking, tied together with accounting and the representation of patrimony through balance sheets. The increasing or decreasing of a personal fortune, of its elements, no matter the era, can only be noticed with an analysis through comparison and calculation.

The third step of the Accounting Method – *Periodical calculations based on synthesis* – includes the Analysis as a composing part through what specialists have called “comparative analysis”, mentioning that “through the process of comparative analysis one notices the structural and cause-effect relationships. After determining the elements, factors and the causes of the studied phenomena and the correlations between the factors and the analyzed phenomena or the correlations between different factors, the analysis process is continued by the measurement of the influences by different elements and factors.

The result of the analysis is observable in the conclusions and thoughts on the activity within the researched domain and the elaboration of measurements that consist in the main part of the decisions meant to assure an optimal usage of the means and resources and the effectiveness increase of the activity in the future” [13, p.28].

On an informational level the bond between these two sciences is assured by the mandatory financial reports of the organizations.

Activities of a company over a period of time are reflected in its financial situation. The financial status of

gestionării resurselor până la momentul efectuării analizei și o premisă esențială a dezvoltării ulterioare.

Analiza financiară este sursa principală de informații necesare fundamentării deciziilor tactice și strategice la nivel microeconomic. Ea constă într-un ansamblu de instrumente și metode, care permit aprecierea situației financiare (gestiune, echilibru financiar, structura financiară, bonitate) și a performanțelor unei întreprinderi.

Analiza economico-financiară devine, practic, indispensabilă în conducerea și gestionarea unei afaceri, motiv pentru care ea se constituie într-un instrument de bază la îndemâna managementului întreprinderilor.

În management. Analiza, în diversele ei forme, există în decursul întregului proces managerial, dar se manifestă vizibil în cadrul funcțiilor de planificare și control-evaluare.

Planificarea este o parte indisolubilă a activității raționale a omului și, datorită importanței sale în cadrul organizațiilor în scopul sporirii eficienței, a devenit un proces foarte rafinat și structurat. Acest proces sistematic de prognozarea a acțiunilor viitoare, care să contribuie la realizarea obiectivelor pe perioade determinate de timp, de obicei un an, se numește *bugetare* [14, p.41]. Procesul bugetar implică crearea unei legături între strategii, tactici și obiectivele pe termen lung și activitatea curentă a întreprinderii. Dacă se stabilesc obiective realiste, prin compararea rezultatelor efective cu cele preconizate, conducerea poate evalua rezultatele activității, obținând astfel informații pertinente și utile despre organizația pe care o conduce.

Două din etapele planificării menționează analiza ca metodă de lucru:

1. Prima etapă debutează cu o analiză (diagnostic) a activităților și a capacităților organizaționale, în scopul identificării principalelor constrângeri și aturii (tehnice, comerciale, de reglementare) și determinării resurselor ce pot fi angajate.
2. Formularea obiectivelor ce se preconizează să fie realizate și identificarea unui „planning gap”, corespunzător diferenței dintre „previziunea 0” (nivelul ce s-ar fi atins pe baza traiectoriei determinate în trecut, fără să se schimbe nimic în comportamentul întreprinderii) și traiectoria-țintă ce permite atingerea obiectivelor propuse.

Analizele efectuate, în acest sens, sunt atât interne, analiza având ca obiect viabilitatea economico-financiară și managerială a întreprinderii (analiza profitabilității, a capacității de plată, a cifrei de afaceri, a eficienței utilizării unor factori de producție etc., și componentele manageriale - metodologică, decizională, informațională, organizatorică – realizate cu ajutorul unor metodologii specifice), cât și externe – referindu-se la piețe de vânzare și aprovizionare, concurență, consumatori, anumiți factori ai mediului ambiant, național și internațional (economici, tehnici și tehnologici).

a firm, disregarding its' field of activity, its' size and capital structure, is a consequence of the resource management until the point where the analyses is made and an essential premises for later development.

Financial analysis is the main source of necessary information that is fundamental for the tactical and strategically decisions on a microeconomic level. It is consisted of a series of instruments and methods which allow the assessment of the financial situation (administration, financial balance, financial structure, credit-worthiness) and of the firm performance.

The economic and financial analysis becomes irreplaceable in running and managing a business, fact which makes it a key component in the hand of enterprise management.

In management. The analysis in its' many forms, exists throughout the entire managerial process but is manifested visibly in planning and evaluation control actions.

Planning is an indispensable part of the rational activity of the human being and, because of its' importance in the organization for efficiency proposes, it has become a structured and refined process. This systematic process of forecasting future actions, which contributes to the achievement of objectives in a certain timeframe, usually a year, is called *budgeting* [14, p.41]. The budgeting process implies creating a bond between strategies, tactics, long term objectives and the current activity of the company. If realistic objectives are established, through the comparison of the effective results with the ones proposed, the board can evaluate activities obtaining pertinent and useful information about the organization they are running.

Two out of the planning stages mention analysis as a work method:

1. The first stage starts with an analysis (diagnoses) of the activities and management skills, for the identification of the main constrictions and pluses (technical, commercial, for regulation purposes) and for determining the resources that can be accessed.
2. Establishing the objectives that need to be reached and identifying a “planning gap”, according to the difference between “prediction 0” (the level which would have been achieved based on past trajectory, without any change regarding the behavior of the organization) and the target trajectory which allows the achievement of the proposed objectives.

The analysis carried out in this sense are both internal, the analyses having as an objective the economic, financial, and managerial viability of the business (the analyses of profit, of the pay capacity, turnover, of the efficiency regarding the usage of certain production factors etc. and of management components – methodological, decision making, informational, regarding administration – realized with the help of specific methodologies), as well as external – in referral to sale markets and supplying, competition, consumers,

logici, manageriali, demografici, socio-culturali, politici, ecologici, juridici etc.).

Premisa de bază în funcționarea eficientă a unei firme este ca toate activitățile ei să se desfășoare în conformitate cu parametrii înscrși în planurile și programele de dezvoltare. Apariția unor factori perturbatori, atât din interiorul întreprinderii, cât și din exteriorul ei, generează întreruperi sau desincronizări în desfășurarea activităților prevăzute, ceea ce determină nevoia de control în întreprindere.

Controlul presupune cunoaștere (deci, informație) și capacitatea de influențare (conducere). Controlul trebuie să asigure conformitatea întreprinderii cu obiectivele acesteia, atribuite prin planificare, să mențină întreprinderea într-o relație de echilibru, conform parametrilor stabiliți. În acest sens, se impune efectuarea unor analize, care să permită identificarea, din vreme, a tendințelor majore și a factorilor perturbatori ce se manifestă în cadrul mediului, în vederea adaptării rapide și eficiente la schimbările acestuia.

De altfel, noțiunea de control, din punct de vedere semantic, înseamnă *analiza permanentă sau periodică a unei activități, a unei situații, a unui proces cu scopul de a urmări și supraveghea desfășurarea acestora în vederea preîntâmpinării și eliminării eventualelor deficiențe* [15].

Ca importanță, controlul asigură *calitatea deciziilor și acțiunilor*, optima funcționare a sistemului pentru că, ori de câte ori scopul urmărit a fost atins numai parțial sau într-un mod nesatisfăcător, controlul apreciază că mijloacele, metodele sau organizarea activității sunt insuficiente ori neadecvate și intervine cu măsuri de corecție, de remediere. În plus, depistând și corectând nepotrivirile din sistem, controlul preîntâmpină producerea sau repetarea lor în viitor.

Literatura de specialitate [16, p.43] menționează explicit despre control că acesta, ca atribut al managementului, este indispensabil și se desfășoară în două etape:

- analiza;
- diagnosticul.

Despre analiza activității se spune că a fost și este un demers dificil, pentru că *examinează* activitatea sub toate aspectele, *comparând* realizările cu normele, dar și cu eforturile făcute, pentru a pune în evidență atât punctele forte, cât și punctele sale vulnerabile, atât oportunitățile (ocaziile), cât și pericolele (restricțiile) din mediu.

În completarea analizei, dar și ca finalitate a ei, diagnosticul are ca scop *identificarea și măsurarea cauzelor* care au dus la diferențele dintre realizări și norme, evidențiindu-se cauzele care provin din conjunctură și cele ce provin din gestionarea defectuoasă a întreprinderii.

Trebuie făcută distincția între:

- diagnosticul pentru evaluarea întreprinderii și
- diagnosticul în scopuri strategice, fiecare cu tehnicile sale specifice.

certain factors of the ambient environment, national and international (economic, technical and technological, managerial, demographic, sociocultural, politics, ecological, juridical, etc.)

The base premises in the effective functioning of a business is the all of its activities are carried out according to the subscribed parameters in the plans and developments programs. The emergence of disruptive factors, both within and outside the enterprise, generate disruptions or desynchronizations in the planned activities, which causes the need for control in the enterprise.

Control involves knowledge (more exactly information) and the capacity to influence (leadership). The control needs to ensure that the business keeps on track with its objectives, specified through planning, to maintain the business in balance, according to the established parameters. In this regard certain analysis have to be made to timely identify major tendencies and disruptive factors which manifest in the environment, in order to quickly and efficiently adapt to its changes.

In other words the notion of control, from a semantic point of view can be understood as *permanent or periodical analyses of an activity, of a situation, a process for the surveillance porpoises regarding their conduct for preventing and eliminating potential mishaps* [15].

As importance, control ensures *the quality of the decisions* made and the actions, the optimal functioning of the system because, every time the followed goal has been achieved only partially or unsatisfactory, the control can appreciate that the means, methods or the organization of the activity are insufficient or inadequate and can intervene cu correction measures. Furthermore, finding and correcting the mismatches from the system, the control prevents their occurrence in the future.

The specialized literature [16, p.43] mentions explicitly about control that, as an attribution of management is indispensable and acts in 2 stages:

- analysis;
- diagnostic.

About the activity analysis it is said that it has been and continues to be a difficult endeavor because it *examines* the activity with all its aspects, *comparing* achievements with the rules but also with the efforts made, in order to emphasize both the strong and weak points, both the opportunities (the occasions) and the dangers (restrictions) from the environment.

For the completion of the analysis but also as its finalization, the diagnostic aims to *identify and measure the causes* that have led to the differences between achievements and norms, emphasizing the causes that are generated by the conjuncture and those who are caused by incorrect administration of the business.

A distinction has to be made between:

- the diagnostics meant to evaluate the company
- the diagnostics for strategy porpoises, each with its specific techniques.

Dacă diagnosticul pentru evaluarea întreprinderii urmărește caracterizarea statică (juridică, tehnică, economică, organizatoric, managerială) a întreprinderii, în scopul declarat al stabilirii valorii de piață a acesteia, diagnosticul strategic impune ca analiza fiecărui criteriu, mai ales cele de natură economico-financiară, să fie realizate în dinamică, apelându-se la metode și tehnici de analiză economică, în scopul abordării multicauzale sau multifactoriale a acestora.

Un studiu de diagnosticare se finalizează prin **recomandări**, respectiv modalități sau poate doar intenții de amplificare a potențialului de viabilitate economică și managerială al întreprinderii. Important este ca astfel de recomandări să fie axate pe cauzele care provoacă disfuncționalități (puncte slabe), încercând să le atenueze sau elimine și, pe de altă parte, pe cauzele generatoare de puncte forte, încercând să le generalizeze. Aceste recomandări nu comportă caracter decizional, însă se constituie în suportul fundamentării și adoptării de decizii ce urmăresc o mai bună poziționare a întreprinderii într-un mediu contextual specific și o amplificare a nivelului performanțelor acesteia (economice, comerciale, manageriale).

Pe baza informațiilor furnizate de astfel de analize complexe, întreprinderea poate să-și remodeleze unele activități, să-și adâncească procesul de restructurare economică ori să-și remodeleze sistemul managerial, premise importante ale consolidării pe termen lung a poziției sale pe piață.

Concluzii. Necesitatea analizei rezultă din faptul că nicio știință nu se poate dispensa de instrumentul analizei ca metodă de cercetare și cunoaștere a fenomenelor, analiza făcând din gândire (concretizată în judecăți și raționamente) procesul de cunoaștere de rangul cel mai înalt, asigurând pătrunderea în esența lucrurilor, înțelegerea relațiilor logice dintre acestea, explicarea și interpretarea lor făcând posibilă rezolvarea problemelor complexe, de ordin teoretic și practice [17, p. 89].

În economie, **una din principalele funcții ale analizei economico-financiare** este aceea de instrument al managementului întreprinderii, deoarece a conduce competent înseamnă a cunoaște realitățile vieții economice, în care întreprinderea activează, a cunoaște plusurile și minusurile entității pe care o conduci, ori acest lucru nu este posibil fără o analiză pertinentă.

O a doua funcție importantă a analizei economico-financiare constă în diagnosticarea fenomenelor și proceselor economice, respectiv diagnosticarea stării de performanță, pe care o întreprindere o realizează la un moment dat, în vederea luării unor decizii privind evoluția viitoare a acesteia.

Ultima provocare pentru profesioniștii contabili, în prezent, este raportarea integrată (IR).

Raportarea integrată presupune asocierea informațiilor cu caracter financiar și non-financiar într-un singur raport, subliniind interdependențele dintre acestea, îmbunătățind calitatea informațiilor, identificând problemele semnificative, care afectează afacerile și va

If the diagnostic meant to evaluate the company aims for the static characterization (juridical, technical, economic, administration and management wise) of the company for the declared purpose of establishing its market value, the strategy diagnostic imposes that the analyses of each criteria, especially the economic and financial ones, for actions regarding multiple causes and factors.

A diagnostics study is finalized through **recommendations**, respectively means or maybe just intentions of amplifying the economic and managerial potential viability of the business. Important is that such recommendations should be focused on reasons that cause malfunctions (weaknesses) in an attempt to weaken or eliminate them and, on the other hand, trying to generalize the causes generating strengths. These recommendations do not have decision making purposes but are consisted in support for substantiation and adoption of decisions that aim for a better positioning of the business in a specific context and an amplification of the level of its performance (economic, commercial, management wise).

Based on the supplied information provided by this kind of complex analyses, the company can remodel some activities, deepen the economic restructuring process or remodel its management system, which are important premises of the long term consolidation of the market position.

Conclusions. The necessity of analysis derives from the fact that no science can be dispensable on the instrument of analysis as research and knowledge method of phenomena, the analysis making thinking (concretized in judgments and reasoning) the knowledge process of a high rank, assuring the in depth perception of things, the understanding of logical relations between them, the explaining and interpretation making the solving of complex problems possible, on a theoretical and practical level [17, pg. 89].

In economy, **one of the main functions attributed to economic and financial analysis** is that of a business management tool, because in order to competently run means to be aware of the economic life realities in which it activates, to know the pluses and the minuses of the entity you run, aspect not possible without a thorough analyses.

A second important function of the economic and financial analysis consists in the diagnosis of economic processes and phenomena, the diagnosis of the status of performance which the company achieves at a certain point, in order to make decisions regarding its future evolution.

Currently, the last challenge for professional accountants is the integrated reporting (IR).

Integrated reporting proposes the association of financial and non-financial information in a single report, highlighting the interdependencies between them, improving the quality of the information, identifying the significant problems that affect business and will lead to

duce la o mai bună alocare a resurselor, integrând în comunicare conceptul de „sănătate a businessului”.

Raportarea integrată încearcă să determine o schimbare în stilul de management, să ducă la o abordare dinamică și holistică a unei afaceri. O astfel de abordare denotă că oameni cu diferite funcții, orizonturi și provenind din unități diferite să coopereze, să se angajeze într-un dialog, din care să rezulte decizii interconectate și un tablou complet, cu mai mulți indicatori de performanță conectați.

Se poate afirma că are loc o deplasare a centrului de greutate al activității profesioniștilor contabili de la conformitate la comunicare bazată pe analiză, proces care impune o schimbare semnificativă a modului de gândire și a nivelului de pregătire al acestora [18].

the best resource allocation, integrating the concept of “business health” into communication.

Integrate reporting tries to determine a change in the management style, to bring a dynamic and holistic approach to a business. This kind of approach means that people with different duties, professional backgrounds, and from different sectors to cooperate, to start dialog from which interconnected decisions and a full overview can result, with more performance indicators being connected.

It can be said that there is a shift in the center of gravity of accounting professionals' work from conformity to communication based on analysis process, that requires a significant change in thinking and the level of their training [18].

Bibliografie/Bibliography:

1. CLOȘCĂ, Emilia. *Adevăr și cunoaștere în raționalismul critic*, Editura Lumen, 2009, pag. 22-23, https://books.google.ro/books?id=sVRRVc10TAsC&pg=PA217&lpg=PA217&dq=analiza+cunoastere&source=bl&ots=OxV7LiOT4l&sig=ztRJIjT7WAafTfNXQYLbsi7rQU&hl=ro&sa=X&ved=0ahUKEwix9pLj6bLUAhWkVhoKHfl_DJMQ6AEIWjAJ#v=onepage&q=analiza%20cunoastere&f=false
2. <http://cyd.ro/cunoasterea-stiintifica-si-limbajul-ei/>
3. CARTALEANU, Tatiana. *Extremele unui câmp semantic: a analiza*, Revista Limba Română, nr.11-12, Chișinău, 2008, <http://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&n=91>
4. Le Petit Larousse, *Dictionnaire encyclopedique*, Ed. Larousse, Paris, 1993, pag. 69;
5. RĂBOACĂ, Gheorghe, CIUCUR, Dumitru. *Metodologia cercetării științifice*, Ed. Fundației România de mâine, București, 2004, pag. 54, 134, 34-35
https://www.academia.edu/11798473/METODOLOGIA_CERCET%C4%82RII_%C5%9ETIIN%C5%A2IFICE_ECONOMICE
6. DESCARTES, René. *Discurs asupra metodei : de a călăuzi bine rațiunea și de a căuta adevărul în științe*, trad. G. Ghidu, Ed. Mondero, București, 1999, pag.8.
7. BECKER, Gary. *Economic Way of Looking at Life*, Becker, Nobel Lecture, December 9, 1992, pag. 1.
8. *Entrepreneurship in Education*, http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/entrepreneurship_en
9. Von DOHNANYI, Klaus. *Educația superioară a secolului XXI*, în Raportul Departamentului pentru educație și învățământ, Budapesta, 1999, p.70.
10. CIOBANU, Olga. *Educația economică în România – prezent și perspectivă*, <http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/pagina2.asp?id=cap1>
11. Van GREUNING, Hennie. *International Accounting Standards: A Practical Guide*, World Bank Publications, 2005, https://books.google.ro/books/about/International_Financial_Reporting_Standa.html?id=vr-6u4HOucQC&redir_esc=y
12. *Standardele Internaționale de Educație (IES) ale IFAC*,1-8, 2009, <https://www.ifac.org/publications-resources/standardelor-interna-ionale-de-educa-ie-ies-1-8-2009>
13. HLACIUC, Elena. *Bazele contabilității*, curs pentru învățământul la distanță, DFSEAP, 2014, pag.28, http://www.seap.usv.ro/idd/cursuri/14/sem2/ECTS_I_BC_s2.pdf
14. BUDUGAN, Dorina. *Contabilitate și control de gestiune*, Ed. Sedcom Libris, Iași, 2002, pag. 41, <https://dexonline.ro/definitie/control>
15. ROBU, Doina Maria. *Controlul de gestiune pe bază de bilanț*, Ed. Moldova, Iași, 1998, pag.43.
16. LAVALETTE, Georges. *Strategii de creștere*, Ed. Economică, București, 1999.
17. GĂRBINĂ, Mădălina. *Lucrările Congresului al XXI-lea al Profesiei Contabile din România*, CECCAR Business Magazine, nr. 33, 15-21 noiembrie 2016, <http://www.ceccarbusinessmagazine.ro/printeaza-articolul-1233/>